

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE GROOTHEID VAN HET KONINKRIJK

MIJN tweede doel was de grootheid van het koninkrijk », aldus Richelieu. Hij wou aan het Franse koninkrijk het onbetwiste overwicht in Europa geven. Om dit te bereiken moest hij de twee staten, die zijn plannen zouden kunnen dwarsbomen, verpletteren. Deze staten waren Oostenrijk en Spanje en zij werden resp. geregeerd door Ferdinand II, keizer van het H. Roomse Rijk der Duitse Natie, en Philips IV, de Katolieke. Zowel de ene als de andere was Habsburger.

1. — AAN ZIJN SCHRIJFTAFEL...

OP een winteravond van het gezegend jaar 1623 zat Richelieu aan zijn werktafel. Z'n mooie, aristokratische handen gleden over de papieren die voor hem lagen en met bleek en bezorgd geelaat boog hij zich over een landkaart. Hier lag Frankrijk. In het zuiden Spanje, in het oosten het keizerrijk. Frankrijk was dus omsingeld door twee takken van het Habsburgse Huis. De kardinaal sloot de ogen. Hoe zag het er bij de Habsburgers uit? Philips IV, koning van Spanje, regeerde sedert twee jaar over een monarchie, die de ineenstorting nabij was...

2. — EN HET KEIZERRIJK ?

RICHELIEU dacht aan al de gebeurtenissen die zich in Duitsland sedert de troonsafstand van Keizer Karel hadden afgespeeld. Keizer Karel had Oostenrijk aan zijn broer Ferdinand I geschonken. Ferdinand had Anna Jagellon gehuwd, erfgename van de koninkrijken Bohemen en Hongarije, die de kronen van St-Wenceslas en St-Etienne meebracht. Als keizer droeg hij ook de kroon van Keizer Karel V! Meer kronen dan macht.

3. — MACHTELOOS

RICHELIEU glimlachte wanneer hij er aan dacht hoe machteloos de keizers waren. De opvolgers van Ferdinand I waren ledoppen. Er was allereerst zijn zoon Maximiliaan II, die vijftien gedegeneerde kinderen had. Hij regeerde gedurende 12 jaar. Zijn zoon, Rudolf II, was hem in 1576 opgevolgd. Die was niet helemaal normaal. Hij had in een kasteel gewoond met toegemetselde vensters en had heel zijn leven naar de wondersteen gezocht, die hem moest toelaten goud te maken. Hij was gek gestorven in 1612. Na hem had zijn broer Mathias I geregeerd. Die was ook niet erg snugger...

4. — DE UNIE

ONDER de leiding van zulke keizers was het keizerrijk een echte kermistent geworden. Bohemen had zich losgemaakt van de kerk. De calvinistische prinsen hadden zich in het jaar 1608 verenigd in de Evangelische Unie, onder de leiding van de keurvorst Frederik V. Het volgend jaar had Maximiliaan van Beieren de Katolieke Liga gesticht. Mathias deed afstand van de troon ten voordele van zijn kozijn Ferdinand...

5. — FERDINAND II

TOEN lachte Richelieu niet meer want Ferdinand II, opvolger van Mathias, die sedert vier jaar regeerde, was uit het hout van de keizers gesneden. Hij was een katoliek uit een stuk, een zeer energiek en intelligent man. Zijn biechtvader, pater Lamormain, gaf hem het idee uit Duitsland een grote katolieke staat te maken. Richelieu zou trachten dit te verhinderen want dit betekende een gevaar voor Frankrijk.